

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia.

Fichas descriptivas

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descriptivas

**Pablo Ramil Rego
Manuel Antonio Rodríguez Gutián
Javier Ferreiro da Costa
Marco Rubinos Román
Luis Gómez-Orellana Rodríguez
Belén de Nóvoa Fernández
Boris Alejandro Hinojo Sánchez
Susana Martínez Sánchez
Carmen Cillero Castro
Ramón Alberto Díaz Varela
Patricia María Rodríguez González
Castor Muñoz Sobrino**

**GI-1934 TTB
Universidade de Santiago de Compostela**

Monografías do IBADER - Lugo 2008

Os hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descriptivas

Primeira edición: 2008

Autores: Pablo Ramil Rego; Manuel Antonio Rodríguez Guitián; Javier Ferreiro da Costa; Marco Rubinos Román; Luis Gómez-Orellana Rodríguez; Belén de Nóbrega Fernández; Boris Alejandro Hinojo Sánchez; Susana Martínez Sánchez; Carmen Cillero Castro; Ramón Alberto Díaz Varela; Patricia María Rodríguez González; Castor Muñoz Sobrino

A efectos bibliográficos a obra debe citarse:

Ramil Rego, P.; Rodríguez Guitián, M.A.; Ferreiro da Costa, J.; Rubinos Román, M.; Gómez-Orellana, L.; de Nóbrega Fernández, B.; Hinojo Sánchez, B.A.; Martínez Sánchez, S.; Cillero Castro, C.; Díaz Varela, R.A.; Rodríguez González, P.M. & Muñoz Sobrino, C. (2008). Os Hábitats de Interese Comunitario en Galicia. Fichas descriptivas. Monografías do Ibader. Universidade de Santiago de Compostela. Lugo

Deseño e Maquetación: GI-1934 TTB - IBADER

Fotografía: Arquivo fotográfico GI-1934 TTB - IBADER

Ilustracións: GI-1934 TTB - IBADER

ISSN edición]a dfYgU: 1888-5810

ISSN edición dil ital: 1988-8341

<http://www.ibader.org>

Depósito Legal: C 173-2008

Edita: IBADER. Instituto de Biodiversidade Agraria e Desenvolvimento Rural. Universidade de Santiago de Compostela, Campus Universitario s/n. E-27002 Lugo, Galicia.

<http://www.ibader.org>

.

Copyright: Instituto de Biodiversidade Agraria e Desenvolvimento Rural (IBADER).

Colabora:

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE MEDIO AMBIENTE
E DESENVOLVEMENTO SOSTIBLE

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL

DIPUTACIÓN PROVINCIAL DE LUGO
I N L U D E S

5 Matogueiras esclerófilas.

5230* Matogueiras arborescentes de *Laurus nobilis*.

Correspondencias

Paleartic	32.18.
Ramsar	---
IHG	---

Denominación oficial

Inglés	Arborescent matorral with <i>Laurus nobilis</i> .
Castelán	Matorrales arborescentes de <i>Laurus nobilis</i>

Denominación vulgar

Galego	Louredos, louredais.
Castelán	Lauredales.

Descripción científica

Descripción do Manual de Interpretación dos Hábitats da UE

Matogueiras arborescentes húmidas con loureiro (*Laurus nobilis*).

Os sintaxones dos tipos españoles son: *Quercetea ilicis*, *Quero-Oleion sylvestris*: *Viburno tini-Fraxinetum ornis lauretosum nobilis* (montañas meridionales de Valencia); *Quercion ilicis*: *Lauro-Quercetum ilicis* facies de *Laurus nobilis* (dende Asturias ao País Vasco).

Observacións:

Aínda que a existencia de louredos nas áreas costeiras cantábricas orientais é coñecida no País Vasco dende mediados do século pasado (cf. Braun-Blanquet 1967), máis recentemente citáronse en Asturias, primeiro na parte centro-oriental (Bueno & Fernández Prieto 1991) e logo da súa porción occidental (Díaz González & Fernández Prieto 1994), constatándose recentemente (Rodríguez Guitián 2004, Rodríguez Guitián et al., 2007) a súa presenza de xeito discontínuo ao longo do litoral galego comprendido entre o límite con Asturias e a Ría de Arousa. Ademais de formacións costeiras, describiuse a presenza deste tipo de hábitat en localidades interiores situadas a baixa altitude da metade N de Galicia (Rodríguez Guitián et al., 2007). En todas as fontes citadas se interpreta este tipo de formacións vexetais como pertencentes á alianza *Arbuto-Laurion*, na que tamén se inclúe a asociación *Lauro-Quercetum ilicis* incluída na descripción orixinal deste tipo de hábitat.

Características diagnósticas do hábitat

Características estacionais.

Formacións arbóreas dominadas por *Laurus nobilis* asentadas sobre solos esqueléticos desenvolvidos a partir de afloramentos rochosos, silíceos ou calcários, predominantemente orientados cara ao S-SW e situados nos pisos termo e mesotemperado, distribuídos dende a liña de costa ata os 300-400 m de altitude.

Fisionomía e estrutura.

Louredos de baixo talle (4-16 m) e pequena extensión con presenza puntual no dosel arbóreo doutras especies (*Acer pseudoplatanus*, *Quercus robur*, *Quercus pyrenaica*, *Fraxinus excelsior*, *Phillyrea latifolia*) e cun sotobosque extraordinariamente ensombrecido constituído fundamentalmente por rebrotes e exemplares xuvenís do propio loureiro e un extenso elenco de especies herbáceas e lianoides (*Mercurialis perennis*, *Rubia peregrina*, *Smilax aspera*, *Hedera helix*, *Tamus communis*, *Dryopteris affinis*, *Polystichum setiferum*, *Phyllitis scolopendrium*, *Ruscus aculeatus*, etc.).

Variabilidade.

Existen variacións florísticas importantes en función da localización xeográfica e características bioclimáticas baixo as que crecen este tipo de formacións vexetais. Os louredos asentados en acantilados litorais inclúen especies halófilas, como *Daucus carota* subsp. *gummifer* e outras frecuentes en pasteiros e matogueiras costeiras (*Smilax aspera*, *Brachypodium pinnatum* subsp. *rupestre*, etc.). Pola súa banda, en áreas interiores de clima temperado atopanse as representacións más estendidas deste tipo de hábitat, en cuxo sotobosque dominan as especies de carácter nemoral. Por último, en áreas de difícil acceso do Canón do Sil e dalgúns dos tributarios deste río aparecen formacións de *Laurus nobilis* nas que están presentes especies tipicamente mediterráneas, como *Phillyrea angustifolia* ou *Quercus ilex* subsp. *ballota*.

5 Matogueiras esclerófilas.

5230* Matogueiras arborescentes de *Laurus nobilis*.

Especies indicadoras segundo Manual de Interpretación dos Hábitats da UE

Plantas:

Arbutus unedo, *Ceratonia siliqua*, *Fraxinus ornus*, *Laurus nobilis*, *Olea europaea* var. *sylvestris*, *Phillyrea latifolia*, *Quercus ilex*, *Rubia peregrina* ssp. *longifolia*, *Smilax aspera* var. *altissima*, *Viburnum tinus*.

Especies indicadoras para Galicia

Plantas:

Arbutus unedo, *Clematis vitalba*, *Laurus nobilis*, *Mercurialis perennis*, *Phillyrea angustifolia*, *Ph. latifolia*, *Polystichum setiferum*, *Quercus ilex* subsp. *ballota*, *Rubia peregrina*, *Smilax aspera*, *Tamus communis*.

Especies da Directiva 92/43/CEE que poden atoparse no hábitat

Plantas:

Ruscus aculeatus.

Correspondencia fitosocioloxica

CLASE QUERCETEA ILCIS

ORDE PISTACIO LENTISCI-RHAMNETALIA ALATERNI

Alianza Arbuto unedonis-Laurion nobilis

Subalianza Arbuto unedonis-Laurenion

As. *Calluno vulgaris-Lauretum nobilis*

As. *Holco mollis-Lauretum nobilis*

As. *Tamo communis-Lauretum nobilis*

Hábitats asociados ou en contacto

Dada a disparidade de situacions ecoloxicas nas que aparece este tipo de hábitat, no seu conxunto pode ter contacto ou formar mosaico cunha grande cantidade de tipos de hábitats, dende cantis litorais (1230, 1240) ata acineirais (9340), pasando por vexetación de afloramentos rochosos (8210, 8220, 8230), covas (8310), pasteiro calcícolas (6210*, 6220*) ou carballeirás (9230).

Vista dun louredo costeiro (hábitat 5230*) nas inmediacions da Praia da Ribeiriña (Pobra do Caramiñal).

5 Matogueiras esclerófilas.

5230* Matogueiras arborescentes de *Laurus nobilis*

Distribución xeográfica

Distribución na Unión Europea

Distribución na Unión Europea

Hábitat restrinxido aos países ribeiráns do mediterráneo.

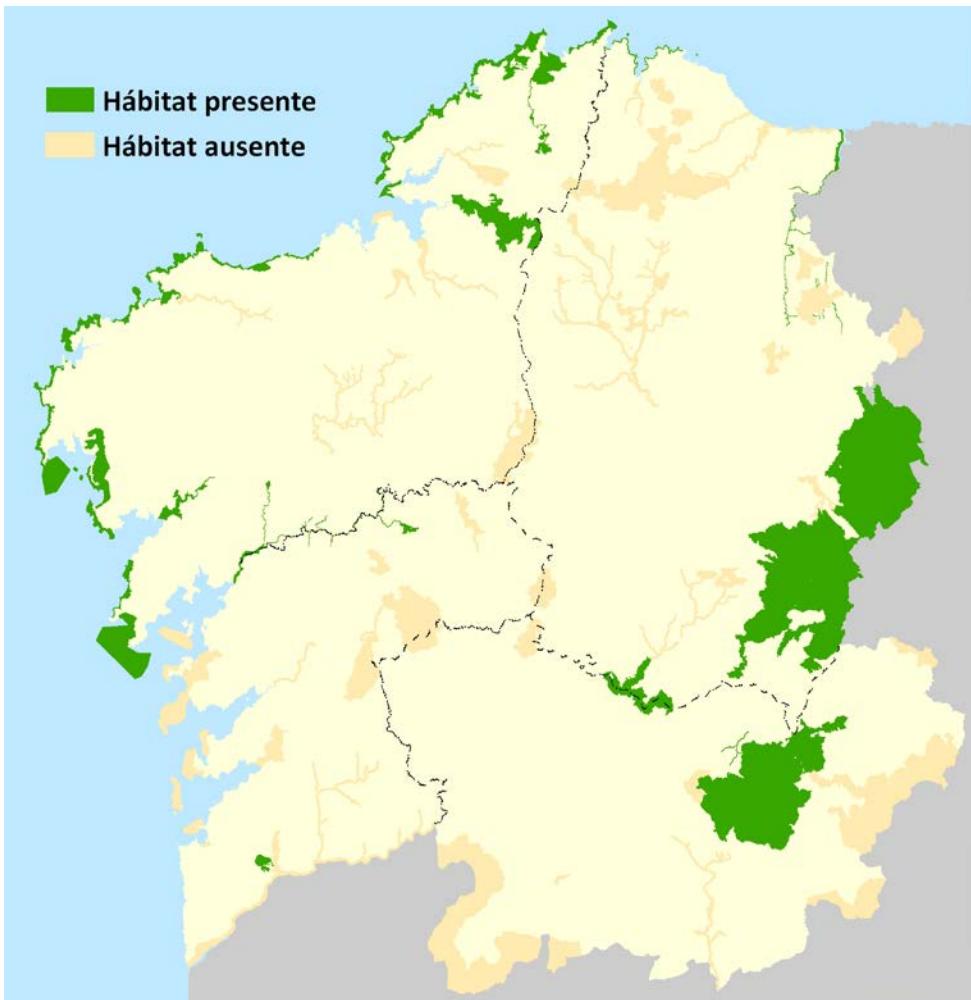
Distribución en Galicia

Distribución puntual nas áreas costeiras setentrionais e vales abrigados interiores ata o Canón do Sil.

Distribución na Rede Natura 2000 de Galicia

Hábitat presente en diversos espazos costeiros de Galicia; máis raro no interior.

Distribución dentro da Rede Natura 2000 de Galicia (Lugares de Importancia Comunitaria)

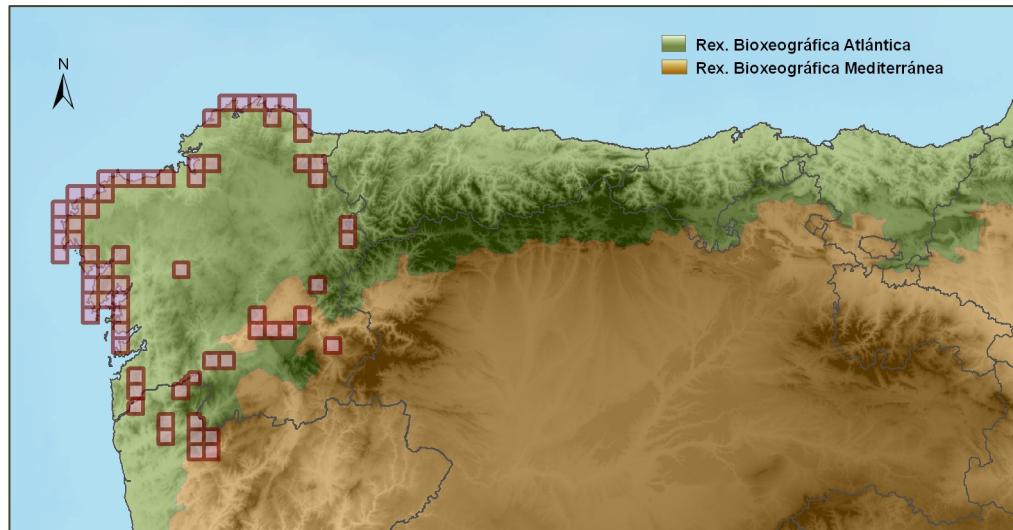

5 Matogueiras esclerófilas.

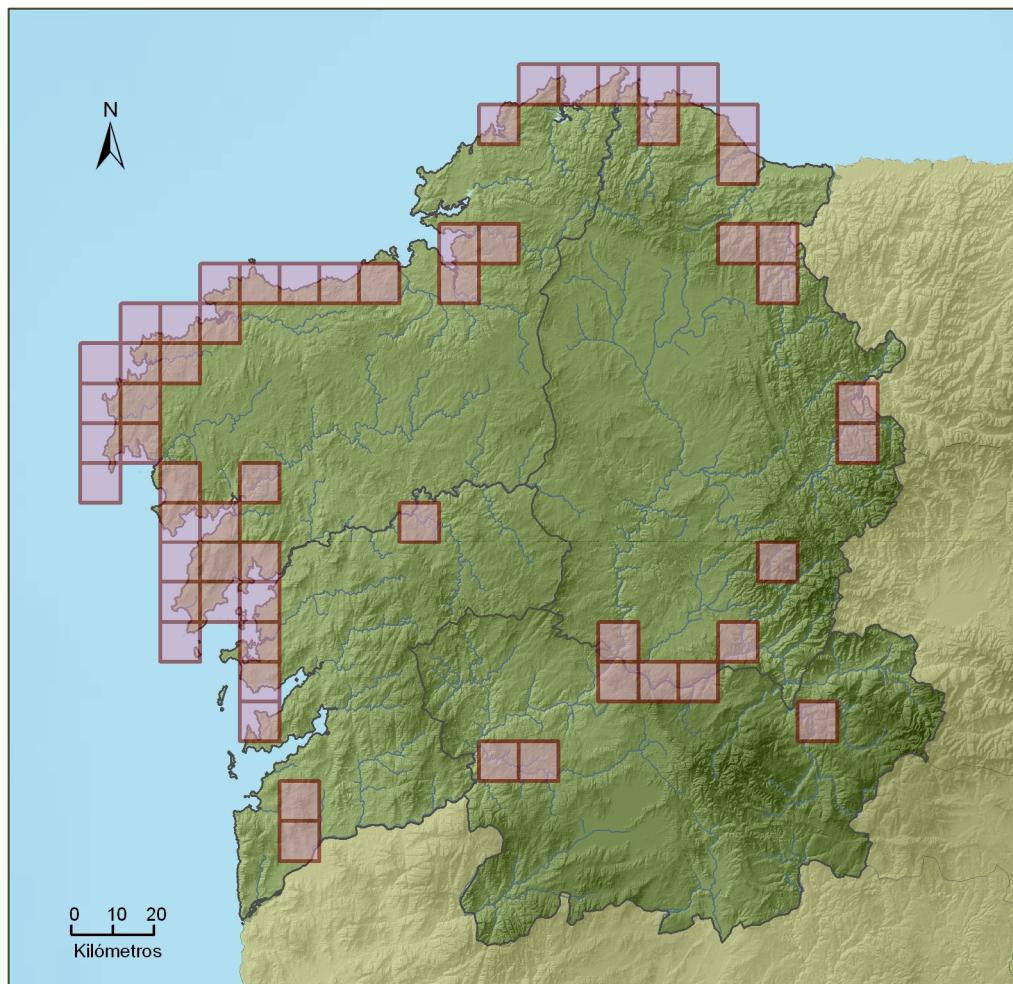
5230* Matogueiras arborescentes de *Laurus nobilis*

Área de presenza

Área de presenza no Norte Peninsular por cuadriculas UTM de 100 Km². Distribución a partir da EEA.

Área de presenza en Galicia por cuadriculas UTM de 100 Km². Datos actualizados 2008.

5 Matogueiras esclerófilas.

5230* Matogueiras arborescentes de *Laurus nobilis*

Presenza nos Lugares de Importancia Comunitaria (LIC)

Cod.	Denominación	Prov.	Cod.	Denominación	Prov.
ES1110001	Ortigueira-Mera	C ●	ES1120015	Serra do Xistral	Lu
ES1110002	Costa Ártabra	C ●	ES1120016	Río Cabe	Lu
ES1110003	Fragas do Eume	C ●	ES1120017	Costa da Mariña Occidental	Lu ●
ES1110004	Encoro Abegondo Cecebre	C	ES1130001	Baixa Limia	Ou
ES1110005	Costa da Morte	C ●	ES1130002	Macizo Central	Ou ●
ES1110006	Complexo Corrubedo	C ●	ES1130003	Bidueiral de Montederramo	Ou
ES1110007	Betanzos-Mandeo	C	ES1130004	Pena Veidosa	Ou
ES1110008	Carnota-Monte Pindo	C ●	ES1130005	Río Támega	Ou
ES1110009	Costa de Dexo	C	ES1130006	Veiga de Ponteliñares	Ou
ES1110010	Estaca de Bares	C ●	ES1130007	Pena Trevinca	Ou
ES1110011	Esteiro do Tambre	C ●	ES1130008	Pena Maseira	Ou
ES1110012	Monte e Lagoa de Louro	C ●	ES1130009	Serra da Enciña da Lastra	Ou
ES1110013	Xubia-Castro	C	ES0000001	Illas Cíes	Po
ES1110014	Serra do Careón	C	ES1140001	Sistema fluvial Ulla-Deza	Po ●
ES1110015	Río Anllóns	C	ES1140002	Río Lérez	Po
ES1110016	Río Tambre	C	ES1140003	A Ramallosa	Po
ES1120001	Os Acares-O Courel	Lu ●	ES1140004	Complexo Ons-O Grove	Po
ES1120002	Río Eo	Lu ●	ES1140005	Monte Aloia	Po ●
ES1120003	Parga-Ladra-Támoga	Lu	ES1140006	Río Tea	Po
ES1120004	A Marronda	Lu	ES1140007	Baixo Miño	Po
ES1120005	Ás Catedrais	Lu	ES1140008	Brañas de Xestoso	Po
ES1120006	Carballido	Lu	ES1140009	Cabo Udra	Po
ES1120007	Cruzul-Agüeira	Lu	ES1140010	Costa da Vela	Po
ES1120008	Monte Faro	Lu	ES1140011	Gándaras de Budiño	Po
ES1120009	Monte Maior	Lu	ES1140012	Illas Estelas	Po
ES1120010	Negueira	Lu	ES1140013	Serra do Candán	Po
ES1120011	Ría de Foz-Masma	Lu	ES1140014	Serra do Cando	Po
ES1120012	Río Landro	Lu	ES1140015	Sobreirais do Arnego	Po
ES1120013	Río Ouro	Lu	ES1140016	Enseada de San Simón	Po
ES1120014	Canón do Sil	Lu ●			

Presenza en Zonas de Especial Protección para as Aves (ZEPA)

Cod.	Denominación	Prov.	Cod.	Denominación	Prov.
ES0000086	Ría de Ortigueira e Ladrido	C ●	ES1130009	Serra de Enciña da Lastra	Ou
ES0000176	Costa da Morte (Norte)	C ●	ES0000376	Baixa Limia-Serra do Xurés	Ou
ES0000258	Costa de Ferrolterra-Valdoviño	C ●	ES0000437	Pena Trevinca	Ou
ES0000313	Complexo Litoral Corrubedo	C	ES0000001	Illas Cíes	Po
ES0000085	Ribadeo	Lu ●	ES0000087	Complexo Umia-O Grove	Po
ES0000373	Ría de Foz	Lu	ES0000254	Illa de Ons	Po
ES0000372	Costa da Mariña Occidental	Lu ●	ES0000375	Esteiro do Miño	Po
ES0000374	Ancares	Lu			

5 Matogueiras esclerófilas.

5230* Matogueiras arborescentes de *Laurus nobilis*

Aspecto das representacións do hábitat en Galicia

Aspecto dun louredo interior (hábitat 5230*) nas inmediacións da aldea de Pousalido (Mondoñedo).

Loureiro rodeado de restos de aciñeiral na marxe dereita de Río Sil, entre Doade e Santo Estevo de Ribas de Sil (Sober).

5 Matogueiras esclerófilas.

5230* Matogueiras arborescentes de *Laurus nobilis*

Aproveitamentos

Aproveitamentos tradicionais do hábitat

En Galicia, este tipo de hábitat tivo un uso moi puntual mediante a curta esporádica de pés de especies acompañantes do loureiro (castiñeiro, freixo, carballo) do loureiro ou a poda de ramas baixas e rebrotes de cepa deste con finalidade culinaria ou relixiosa.

Estado de conservación

Indicadores do estado de conservación do hábitat

A estrutura e composición florística da vexetación que caracteriza este tipo de hábitat son indicadores axeitados para establecer o seu estado de conservación.

Factores que dificultan ou impiden o estado de conservación favorable

A realización de cortas e podas severas así como o emprego do lume para controlar as representacíons deste tipo de hábitat contribúen ao seu deterioro e á perda de estructura e funcionalidade. Con frecuencia, este tipo de hábitats é utilizado como lugar para botar o lixo, tanto nos emplazamentos litorais como interiores.

Factores que contribúen ao estado de conservación favorable do hábitat

O descenso de presión antrópica naquelas áreas nas que aínda se mantén un aproveitamento contribúe á mellora do estado de conservación do hábitat.

Bibliografía

Bueno Sánchez & Fernández Prieto (1991), Díaz González & Fernández Prieto (1994), Rodríguez Gutián (2004), Rodríguez Gutián *et al.* (2007) e datos propios.

